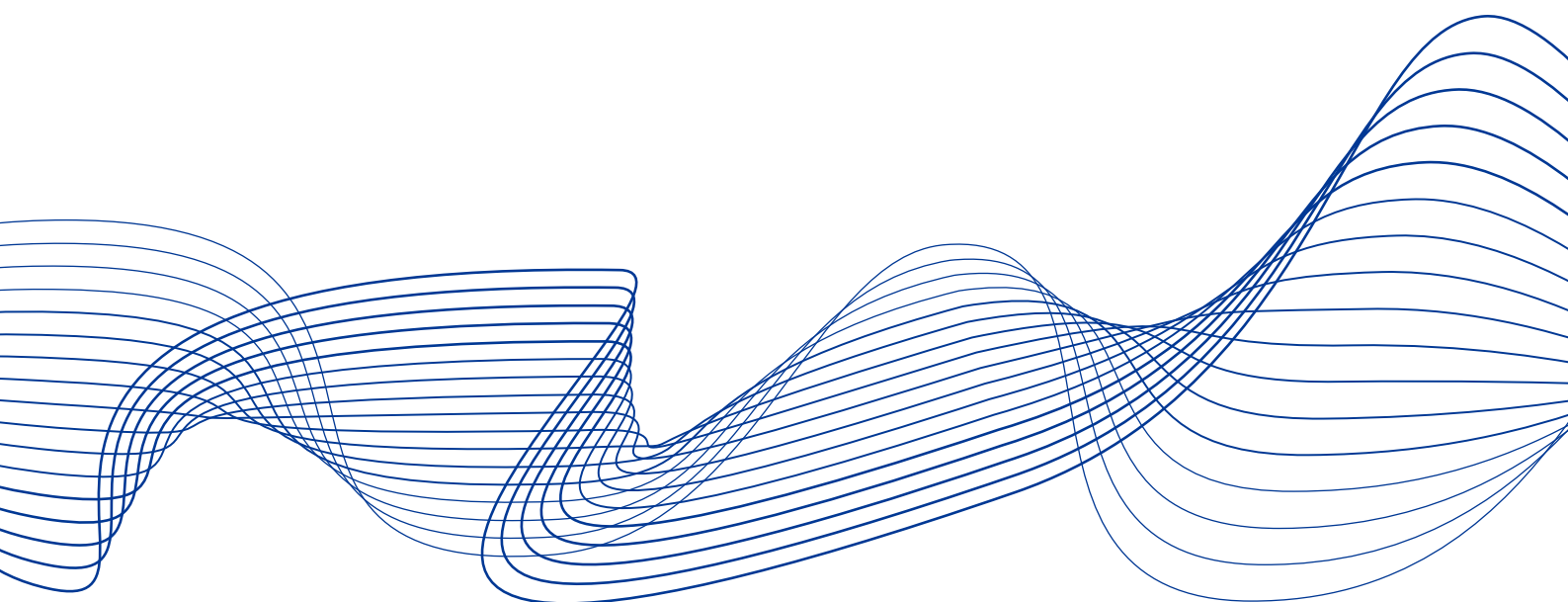

Årsrapport

2020

ESRB

Europeiska systemrisknämnden

Europeiska systemet för finansiell tillsyn

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning	4
Imprint	7

Förord

Jag är mycket glad att kunna presentera Europeiska systemrisknämndens (ESRB) tionde årsrapport, som omfattar perioden mellan den 1 april 2020 och den 31 mars 2021. ESRB:s årsrapport är en viktig del av ESRB:s kommunikationsstrategi, som har till syfte att säkerställa transparens och ansvarighet gentemot medlagstiftarna i Europeiska unionen (EU) och hela den europeiska allmänheten.

År 2020 har präglats av covid-19-pandemin, som – utöver de alarmerande dödstaten – fick förödande konsekvenser för ekonomier världen över och tillintetgjorde många människors försörjningsmöjligheter. Det finansiella systemet gick in i denna kris med större motståndskraft än före den globala finanskrisen. Men förluster i realekonomin kan leda till ökande svagheter i det finansiella systemet. Sådana svagheter hade kunnat inverka negativt på finanssektorns funktion vid en tidpunkt då det var avgörande att tillföra likviditet till ekonomin.

Mot denna bakgrund gick ESRB över till "krisläge" under april och maj 2020: policymöten hölls virtuellt och allt oftare. Därefter bibehöll ESRB sin policyinriktning och åtgärder vidtogs för att förebygga och mildra pandemins effekter på den finansiella stabiliteten.

Prioriterade områden omfattade i) konsekvenser för det finansiella systemet av lånegarantisystem och andra finanspolitiska åtgärder som syftar till att skydda den reala ekonomin, ii) bristande marknadslikviditet och dess följder för kapitalförvaltare och försäkringsgivare, iii) effekter av procykliska nedgraderingar av obligationer för marknader och enheter, iv) systemomfattande restriktioner avseende utdelningar, återköp av aktier och andra utbetalningar, samt v) likviditetsrisker hänförliga till tilläggsäkerheter.

Årsrapporten innehåller en detaljerad beskrivning av de åtgärder som vidtagits och av ESRB:s policyarbete. Banksektorn har varit ett särskilt fokusområde, eftersom ökande kreditrisk kopplad till pandemins ekonomiska konsekvenser blir synlig fullt ut först efterhand. ESRB:s arbete omfattar bland annat att undersöka hur man kan använda kapitalbuffertar för att säkerställa att banker kan tillhandahålla utlåning till realekonomin under hela konjunkturcykeln samt att identifiera hur man kan bygga upp kapacitet – både inom den offentliga och den privata sektorn – för att hantera en eventuell ökning av antalet företag på obestånd.

Eftersom de ekonomiska och finansiella konsekvenserna av pandemin fortsätter att utvecklas i snabb takt innehåller årets årsrapport – undantagsvis – ESRB:s riskbedömning fram till juni 2021. De största risker som identifierats är i) en potentiell ökning av antalet obeståndsärenden i den privata sektorn till följd av den djupa globala recessionen, ii) det svåra makroekonomiska klimatet för banker, försäkringsgivare och pensionsfonder, iii) en skarp prisjustering av risk samt bristande marknadslikviditet, iv) stora priskorrigeringar på bostadsmarknaden och marknaden för kommersiella fastigheter samt v) en potentiell förnyad statsfinansieringsrisk. ESRB:s riskbedömning omfattar även hot från systemomfattande cyberincidenter, störningar i kritisk

finansinfrastruktur samt klimatförändrings- och omställningsrisker, varav samtliga är av avgörande betydelse för den finansiella stabiliteten på längre sikt.

Under det senaste året följde ESRB också upp det arbete som inletts före pandemin. I syfte att utveckla ett makrotillsynsramverk som sträcker sig utöver banksektorn svarade ESRB på Europeiska kommissionens samråd om översynen av tillsynsramen för försäkringssektorn och översynen av reglerna för alternativa investeringsfonder. ESRB avgav även ett yttrande om rapporter från Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten om olika aspekter av central clearing.

Under den granskade perioden lämnade flera uppskattade kollegor sina uppdrag och nya utnämningar gjordes. Jag vill varmt tacka Richard Portes, tidigare ordförande och vice ordförande för den rådgivande vetenskapliga kommittén (ASC), och Thomas Schepens, tidigare medordförande för analysarbetsgruppen (AWG), för deras bidrag till ESRB:s arbete.

Dessutom vill jag varmt välkomna Claudia Buch, vice ordförande för Deutsche Bundesbank, som vice ordförande för den rådgivande tekniska kommittén, Steven Cecchetti som vice ordförande för ASC och Emmanuelle Assouan som medordförande för AWG.

Christine Lagarde
Ordförande för ESRB

Sammanfattning

Perioden som behandlas i denna rapport, från april 2020 till slutet av mars 2021, har präglats av covid-19-pandemin. Den här pandemin ledde till en extremt kraftig ekonomisk chock som drabbade den globala och den europeiska ekonomin och även medförde ökade risker för den finansiella stabiliteten.

Efter pandemins utbrott vidtog EU-organ, nationella regeringar, centralbanker samt tillsyns- och resolutionsmyndigheter exempellösa åtgärder för att stödja ekonomin. Som inledande respons identifierade ESRB:s styrelse följande fem prioriterade områden, inom vilka åtgärder vidtogs: konsekvenserna för det finansiella systemet av lånegarantisystem och andra finanspolitiska åtgärder som syftar till att skydda den reala ekonomin, bristande marknadslikviditet och dess följder för kapitalförvaltare och försäkringsgivare, effekterna av storskaliga nedgraderingar av obligationer på marknader och enheter i det finansiella systemet, systemomfattande restriktioner avseende utdelningar, återköp av aktier och andra utbetalningar samt likviditetsrisker hänförliga till tilläggsäkerheter. Under 2020 kompletterade ESRB sin första respons på krisen genom att undersöka om det kan finnas åtgärder som skulle kunna hjälpa bankerna att finansiera återhämtningen. Detta arbete inbegrep hur tillgången till kapitalbuffertar och verktygslådan för makrotillsyn ser ut och används mer generellt, hur insolvensförfarandena för företag genomförs och hur ramverket för återhämtning och resolution av banker fungerar. En annan fråga som togs upp var hur nödlidande lån hanteras, t.ex genom att risker överförs till andra delar av den privata sektorn där de bättre kan absorberas.

ESRB har regelbundet omprövat riskerna för den finansiella stabiliteten till följd av covid-19-pandemin, och den riskbedömning som beskrivs i denna rapport omfattar därför utvecklingen fram till juni 2021. Följande risker klassificerades: Omfattande fallissemang i den reala ekonomin betraktas som en allvarlig systemrisk för den finansiella stabiliteten i EU (risk 1). Det problematiska makroekonomiska läget för banker, försäkringsgivare och pensionssystem ses som en förhöjd risk för den finansiella stabiliteten (risk 2). Även risken för att statsfinansiering åter ska bli ett problem ses som förhöjd risk (risk 3). Som förhöjd risk bedöms också risken för instabilitet och "fickor" av bristande likviditet på finansmarknaden (risk 4). ESRB ansåg vidare att operativa risker, t.ex. sådana som kan uppstå genom en systemomfattande cyberincident, ska ses som förhöjd risk (risk 5), medan man drog slutsatsen att systemrisker hänförliga till finansdrivna störningar i kritiska finansinfrastrukturer (risk 6) och risker hänförliga till klimatförändringar (risk 7) bör övervakas. För att förbättra övervakningen av risker, särskilt sammanlänkningen inom den finansiella sektorn, utfärdade ESRB en rekommendation om användningen av en identifieringskod för juridiska personer.¹

ESRB bidrog till att säkerställa banksektorns motståndskraft, särskilt mot bakgrund av de förväntade effekterna av covid-19-krisen. När det gäller den prioriterade frågan om bedömningen av vilka konsekvenser offentliga garantisystem och andra finanspolitiska åtgärder får för den finansiella stabiliteten skickade ESRB en skrivelse till Ekofinrådet som uppmanade till samarbete och informationsutbyte mellan nationella finanspolitiska myndigheter och makrotillsyns-

¹ [Europeiska systemrisknämndens rekommendation av den 24 september 2020 om att identifiera juridiska personer \(ESRB/2020/12\)](#).

myndigheter², samt utfärdade därefter en rekommendation om införande av minimikrav för nationell övervakning och inrättande av en ram för rapportering till ESRB.³ På grundval av denna övervakning publicerade ESRB i februari 2021 en rapport om vilka konsekvenser som stödåtgärder för covid-19 får för den finansiella stabiliteten.⁴ Ett annat viktigt initiativ för att upprätthålla det finansiella systemets motståndskraft var ESRB:s rekommendation om begränsning av utdelningar.⁵ Rekommendationen omfattade kreditinstitut, värdepappersföretag, (åter)försäkringsgivare och centrala motparter och förlängdes i ändrad form i december 2020.

ESRB fortsatte att bidra till samordningen av makrotillsyn i unionen inom banksektorn. I detta avseende avgavs ett yttrande om en belgisk makrotillsynsåtgärd på grundval av artikel 458 i kapitalkravsförordningen (CRR), som förlängde tillämpningsperioden för den befintliga strängare åtgärden med inriktning på riskvikter för exponeringar i bostadsfastigheter.⁶ ESRB avgav också ett yttrande om en fransk makrotillsynsåtgärd på grundval av artikel 458 i CRR, som förlängde tillämpningsperioden för befintliga strängare krav för stora exponeringar mot högt skuldsatta stora icke-finansiella företag. Ett annat yttrande från ESRB behandlade utvidgningen av en strängare svensk makrotillsynsåtgärd enligt artikel 458 i CRR som fastställer ett riskviktsgolv för exponeringar i bostadsfastigheter. ESRB utfärdade också en rekommendation om en norsk makrotillsynsåtgärd som fastställer en systemriskbuffert.⁷ Utöver detta rekommenderade ESRB ömsesidig tillämpning av en nationell åtgärd som inte omfattas av CRR eller kapitalkravsdirektivet (CRD) i Luxemburg samt ovannämnda systemriskbuffert och åtgärder enligt artikel 458 i CRR för bostadssektorn och för kommersiella fastighetssektorn i Norge. ESRB fortsatte allmänt att övervaka makrotillsynsåtgärder som antagits i unionen och att underlätta åsiktsutbyte mellan medlemmar om sådana åtgärder.

Utöver de åtgärder som vidtagits till följd av covid-19-pandemin fortsatte ESRB att utveckla verktygslådan för makrotillsyn utanför banksektorn. ESRB har framför allt lämnat synpunkter till Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) om ett antal frågor som rör central clearing, olika sätt att förbättra makrotillsynsaspekterna av Solvens II-reglerna för försäkringsgivare samt olika sätt att förbättra direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIFMD)⁸. När det gäller central clearing samarbetade ESRB med Esma om lösningar för central clearing för pensionssystem, riskreduceringstjänster efter handel med avseende på clearingkravet och standarder för rapportering, uppgiftskvalitet, tillgång till uppgifter samt registrering av transaktionsregister enligt förordningen om europeisk marknadsinfrastruktur (Emir Refit). ESRB

² [Skrivelse till medlemmarna i Ekofin om konsekvenserna av att skydda den reala ekonomin.](#)

³ [Europeiska systemrisknämndens rekommendation av den 27 maj 2020 om övervakning av vilka konsekvenser moratorier, offentliga garantisystem samt andra åtgärder av skattemässig karaktär som vidtas för att skydda den reala ekonomin som en reaktion på covid-19-pandemin får för den finansiella stabiliteten \(ESRB/2020/8\).](#)

⁴ [ESRB:s rapport om konsekvenserna av covid-19-stödåtgärder för att skydda den reala ekonomin.](#)

⁵ [Europeiska systemrisknämndens rekommendation av den 27 maj 2020 om begränsning av utdelningar under covid-19-pandemin \(ESRB/2020/7\).](#)

⁶ [Opinion of the European Systemic Risk Board of 18 February 2021 regarding Belgian notification of an extension of the period of application of a stricter national measure based on Article 458 of Regulation \(EU\) No 575/2013 of the European Parliament and of the Council on prudential requirements for credit institutions and investment firms \(ESRB/2021/1\)](#) (inte översatt till svenska), finns på ESRB:s webbplats.

⁷ [Recommendation of the European Systemic Risk Board of 4 December 2020 regarding Norwegian notification of its intention to set a systemic risk buffer rate in accordance with Article 133 of Directive \(EU\) 2013/36/EU \(ESRB/2020/14\)](#) och [Accompanying report](#) (inte översatt till svenska).

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1).

avgav också ett yttrande till Esma om klassificering och efterföljande erkännande av centrala motparter från tredjeland som tillhandahåller tjänster i Europeiska unionen. Vad gäller försäkringssektorn överlämnade ESRB ett svar till Europeiska kommissionens samråd om översynen av Solvens II. I en rapport publicerad i februari 2020 lämnade ESRB förslag på makrotillsynsverktyg som kan omfatta kapital- och likviditetsaspekter samt gränsöverskridande aspekter. ESRB betonade också behovet av att fortsätta att se till att riskerna fångas upp på lämpligt sätt inom ramen för Solvens II samt att inrätta en harmoniserad ram för återhämtning och resolution i Europeiska unionen. I fråga om investeringsfonder överlämnade ESRB ett svar till Europeiska kommissionens samråd om översynen av direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIFMD). I svaret beaktades rapporteringsramens lämplighet och tillgången till uppgifter för övervakning av systemrisk, behovet av att omsätta befintliga makrotillsynsinstrument i praktiken och den pågående utvecklingen av den makrotillsynspolitiska ramen för investeringsfonder.

ESRB presenterade även negativa scenarier för de europeiska tillsynsmyndigheternas stresstester. När det gäller banksektorn sköt Europeiska bankmyndigheten (EBA) upp det stresstest som hade planerats till 2020, för vilket ESRB redan hade lämnat ett negativt makroekonomiskt scenario 2020, till 2021. För att återspegla sin senaste riskbedömning lämnade ESRB ett nytt scenario till EBA i januari 2021. När det gäller försäkringssektorn tillhandahöll ESRB ett negativt scenario till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens stresstest för försäkringssektorn i EU 2021. Vad gäller penningmarknadsfonder försåg ESRB Esma med en omkalibrerad uppsättning riskfaktorer för att säkerställa att scenariot skulle vara allvarligare än någon rörelse på marknaderna under mars 2020, omfattande alla riskfaktorer.

Som del av ESRB:s ansvars- och rapporteringsskyldigheter deltog ESRB:s ordförande vid utfrågningarna inför Europaparlamentets utskott för ekonomiska och monetära frågor. Vid dessa utfrågningar lämnade ordföranden förstahandsinformation till ledamöterna i Europaparlamentet om skälen till de policyinitiativ som antagits av ESRB. Detta omfattade de åtgärder som ESRB vidtagit till följd av covid-19-pandemin.

I likhet med tidigare år fortsatte ESRB att organisera ett antal evenemang i syfte att engagera aktörer i diskussionerna om makrotillsynspolicy. Mot bakgrund av covid-19-pandemin genomfördes dessa evenemang, liksom ESRB:s regelbundna möten, virtuellt med hjälp av videokonferensteknik. ESRB har också, som del av sitt mandat, hållit sitt årsmöte med kommittén för europeiska tillsynsorgan för revisorer samt med lagstaddade revisorer för EU-baserade globalt systemviktiga banker och försäkringsgivare (G-SIFI). Mötet, som är avsett att informera ESRB om utvecklingen inom olika sektorer eller om betydande utveckling vid globala systemviktiga finansinstitut, fokuserade på covid-19-pandemins omedelbara och långsiktiga konsekvenser för banker och försäkringsgivare, hur revisionsarbetet kan påverkas av pandemin samt på revisorernas roll i arbetet för att förhindra redovisningsbedrägerier. Mot bakgrund av covid-19-pandemin höll ESRB inte sin årliga konferens.

Imprint

© Europeiska systemrisknämnden (European Systemic Risk Board), 2021

Postadress 60640 Frankfurt am Main, Tyskland
Telefon +49 69 1344 0
Webbplats www.esrb.europa.eu

Alla rättigheter förbehålls. Återgivning för undervisningsändamål och icke-kommersiella syften är tillåten, under förutsättning att källan anges.

Stoppdatum för de uppgifter som medtas i denna rapport var den 31 mars 2021.

För specifik terminologi hänvisas till [ESRB glossary](#) (finns endast på engelska).

ISSN 1977-5288 (pdf)
ISBN 978-92-9472-226-3 (pdf)
DOI 10.2849/452330 (pdf)
EU-katalognr DT-AB-21-001-SV-N (pdf)